رسم خانواده‌داری

اشتراک در شبکه‌های اجتماعی:
آدرس صفحه: https://mav

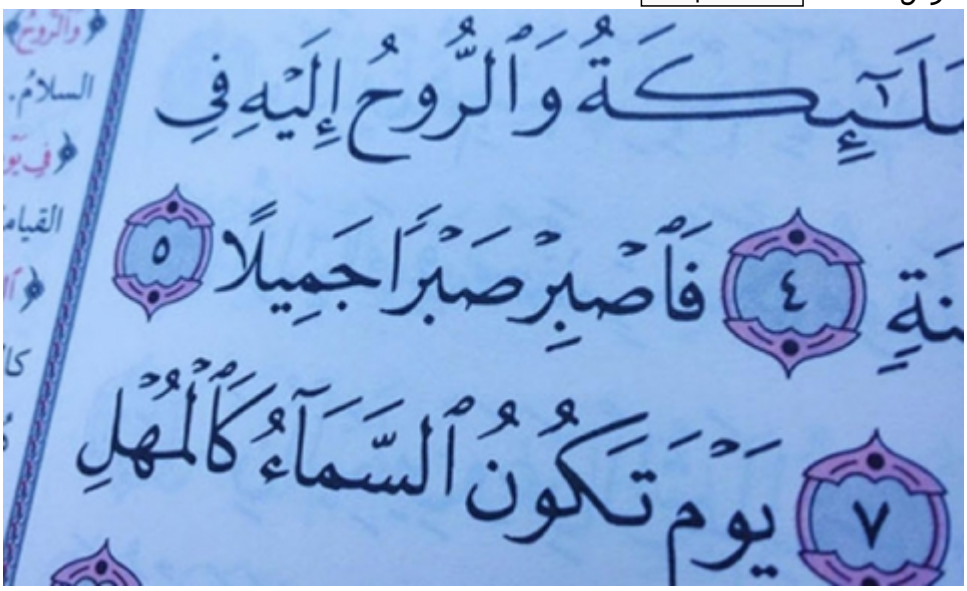

[1]

سیری در زندگانی و بیانات خانوادگی امام جواد و امام باقر(علیهماالسلام)

سید محمدمهدی رضوی‌پور

صبر، سرلوحه زندگی آرام

کم‌صبری در زندگی عامل مهمی در بروز اختلافات است. افراد خانواده در هنگام بروز مشکلات و دشواری‌ها پیش از هر چیز باید صبر را سرلوحه خود قرار دهند تا بتوانند بر مشکلات فائق آیند. متأسفانه در بسیاری از خانواده‌ها معمول شده؛ مخصوصاً زن و شوهرهای جوان که به‌محض بروز کوچک‌ترین مشکلی در زندگی دنبال مقصر می‌گردند؛ معمولاً قضیه به دخالت خانواده‌ها کشیده می‌شود و سرانجامی جز از بین رفتن حرمت‌ها به همراه ندارد و آنچه باقی می‌ماند؛ فقط قهر و کدورت است. در میان ما هستند زوج‌هایی که به‌نوعی با خانواده همسرشان دچار مشکل شده‌اند و حتی با خانواده همسرشان قطع رابطه کرده‌اند.

اگر تصور کنید پدر همسرتان قاتل پدرتان باشد و دشمن شماره یک ایل‌وتبار شما؛ چه رفتاری از خود نشان می‌دهید؟ درست مانند امام جواد(ع). ایشان با وجود آنکه با ام‌فضل دختر بزرگ مأمون به‌اجبار خود او ازدواج می‌کنند، اما هیچ‌گاه در برابر مأمون که دشمن خود و پدرانشان بود، عجولانه برخورد نکردند و در برابر اهانت‌های ام‌فضل سکوت می‌کردند و رفتار بدی از خود نشان ندادند. در ماجرایی که ام‌فضل نقل می‌کند شبی پدرش مأمون درحالی‌که بعد از شراب‌خواری مست شده و هوش از سرش پریده بود به تحریک ام‌فضل با شمشیر به اتاق حضرت جواد(ع) حمله‌ور شد و به ایشان جسارت می‌کند. روز بعد مأمون برای عذرخواهی خادمش را فرستاد و ایشان در کمال بزرگواری همسرش و مأمون را عفو کرد.[1]

در مقابل مصائب و گرفتاری‌های روزگار بسیار شکیبا و بردبار بود. آن حضرت در مقابل حوادث سخت و پیشامدهای ناگوار، هیچ‌گاه آشفته و مضطرب نمی‌شد؛ بلکه با اتکای به خداوند متعال به صبر و تحمل روی می‌آورد؛ البته این در صورتی بود که مشکلات به شخص حضرت روی می‌آورد؛ اما درباره اصول اسلامی و حدود الهی کاملاً در مقام دفاع برمی‌آمد و موضع‌گیری‌های اساسی و حساب‌شده‌ای به عمل می‌آورد. همواره به شیعیان خود سفارش می‌کرد که حقوق والدین خود را رعایت و در

[1] [illegible]

معاشرت با آنان باکمال ادب و احترام رفتار کنند. آن حضرت حتی به یارانش تأکید می‌کرد که اگر پدر و مادر آنان، باورهای ناصحیح و اعتقادات فاسدی هم داشته باشند، بازهم از تکریم آنان دریغ نکنند.

مردی از امام جواد(ع) تقاضا کرد که وی را نصیحت کند. امام فرمود: «اگر موعظه کنم، آن را می‌پذیری و بدان عمل می‌کنی؟» سائل گفت: «آری.» امام فرمود: «صبر را تکیه‌گاه و پشتوانه خود در رویارویی با فقر و ناکامی قرار ده».[2]

ناملایمات در زندگی و وجود اختلافات نباید زمینه بروز حوادث تلخ شود باکمی صبر و تدبیر می‌توان فضای زندگی را شیرین کرد. این شیوه و رسم زندگی که فرزند بزرگوار امام رضا(ع) به ما تعلیم داده‌اند و خود در زندگی عمل فرمودند بهترین نسخه برای داشتن خانواده‌ای آرام و بانشاط است.

گیاهی که رسیدگی می‌خواهد

خانواده، کوچک‌ترین و مهم‌ترین نهاد جامعه است. افرادی که در خانواده‌های پریشان و آشفته رشد می‌کنند، نه والدین خوبی خواهند شد و نه فرد مفیدی برای جامعه. وجود مشکلات در زندگی و خانواده امری طبیعی است اما مهم، شیوه برخورد با دشواری‌هاست. در این نوشتار به شرح روایتی از پیامبر اکرم (ص) در بیان امام باقر(ع) خواهیم پرداخت.

در روایت زیبایی حضرت باقر(ع) فرمودند: زنی نزد رسول اکرم (ص) آمد و عرض کرد:

ای رسول خدا! در زندگی مشترک چه‌کارهایی را زن باید انجام دهد؟ حضرت (ص) فرمود: با همسرش ارتباط صحیح داشته باشد و به‌اندازه توانش خواسته‌های شریک زندگی‌اش را مهیا کند و با او در زندگی همراهی و تبعیت داشته باشد، بدون اطلاع او چیزی را صدقه ندهد و یا روزه مستحبی نگیرد، در امر زناشویی بهانه نگیرد و مانع خواسته‌های شوهرش نشود، رفت‌وآمدش را به همسرش اطلاع دهد. کسی که به همسرش بی‌اعتنا باشد و حتی درباره ورود و خروجش از منزل او را باخبر نکند مورد لعن ملائکه زمین و آسمان است.[3]

داشتن یک خانواده موفق و متعادل، اتفاقی نیست. تمام خانواده‌های موفق، دائماً روی روابط و نقاط ضعفشان کار می‌کنند. روابط خانوادگی، درست مانند یک گیاه، به رسیدگی نیاز دارند. روایت فوق به نکات بسیار دقیقی در زندگی مشترک اشاره می‌نماید که شاید از نگاه ما پیش‌پاافتاده است.

دقت در این مسئله که اختلافات و مشکلات ریشه در مسائل جزئی و به‌ظاهر کم‌اهمیت دارد، یک اصل مهم است. زن و شوهر در محیط خانواده اگر به نوع ارتباط صحیح با یکدیگر اهمیت دهند و خواسته‌های خود را به‌صورت محترمانه و صریح به یکدیگر بیان کنند بسیاری از سوءتفاهم‌ها از بین می‌رود. گاهی زن و شوهر گمان می‌کنند شریک زندگی، خودبه‌خود باید متوجه نیازهای او بشود! یا گمان می‌کنند در زندگی مشترک نیازی به مشورت و گفتگو در هر زمینه‌ای مانند امور معنوی نیست. درحالی‌که پیامبر تأکید می‌کنند حتی در این موارد هم باید با مرد زندگی گفتگو کرد و برای روزه مستحبی گرفتن یا صدقه دادن از او اجازه گرفت.

یکی دیگر از نکات ارزشمند در این سخن نورانی، مسئله ارتباط زناشویی است. تعبیر به مانع نشدن در امر زناشویی و بهانه نگرفتن نگاه زیبای اسلام را بیان می‌کند. متأسفانه در روزگار ما چنین القا شده است که نگاه دین به روابط زناشویی منفی و صحبت درباره آن مساوی با بی‌شرمی و بی‌حیایی است؛ درحالی‌که امام باقر(ع) به نقل از پیامبر اکرم(ص) به این مسئله صراحتاً اشاره می‌فرمایند که نباید زن و شوهر در روابطشان موانعی قرار دهند و به اسم حیا از لذت حلال زندگی‌شان بی‌بهره بمانند.

پی‌نوشت:

1. بحارالانوار، ج 91، ص 354.

2. همان، ج ۷۵، ص ۳۵۸.

3. کشف الغمة، ج 2، ص 349.

□□□ □□□□ □□ □□□□ □□□□ □□□□□□□ □□□□ □□□□ □ □□□□ □□□ □□□ □□□.

نشانی منبع: https://mava.iki.ac.ir/node/811

پیوندها

https://mava.iki.ac.ir/files/images/articles/832171641198814143141101881872314954127196.jpg [1]

این اثر تحت مجوز Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported قابل استفاده است.